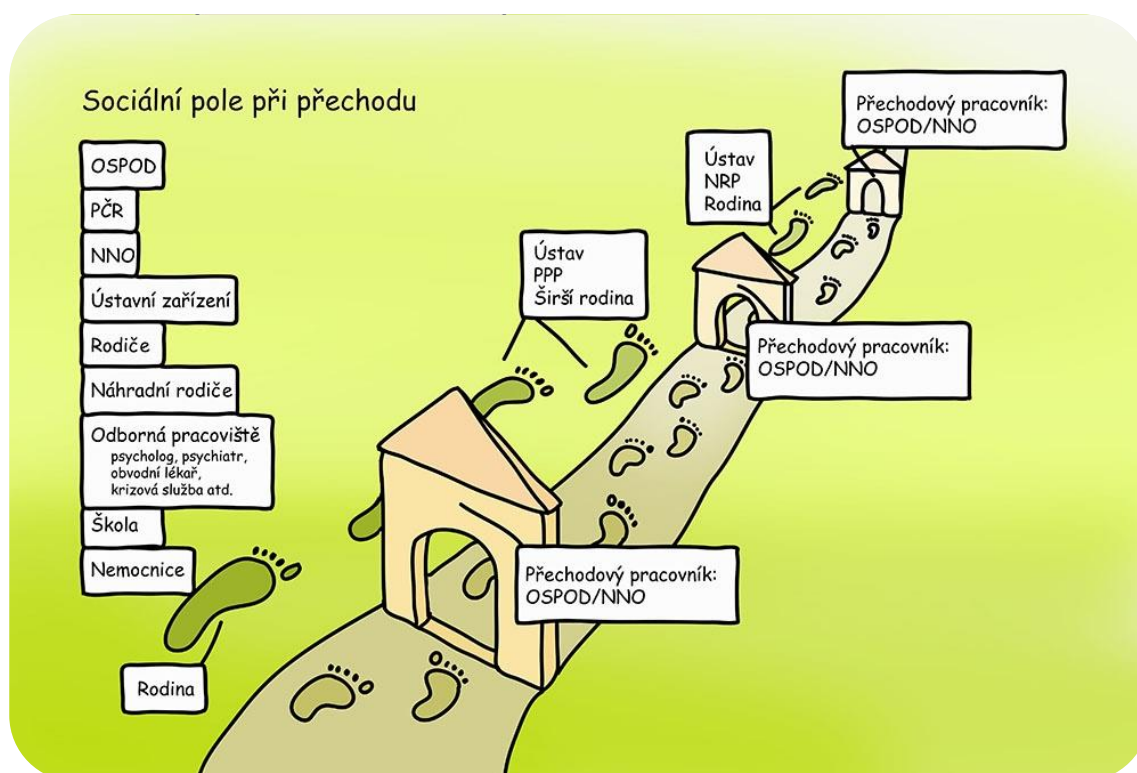

ŠAFRÁN dětem, o.p.s
Klimentská 1, 110 00 Praha 1
tel.: +420 777 047 395
e-mail: info@safrandedem.cz
www.safrandedem.cz

Projekt: Bezpečná síť

Tranzitní péče, jako systematický nástroj zapojení dětí do rozhodovacích procesů

Datum zahájení realizace projektu: 1.1.2015

Datum ukončení projektu: 29.2.2016

Školení metod komunikace s rodinou a dětmi - rozvoj kompetencí

Datum zahájení: Leden 2015

Datum ukončení: Duben 2015

Popis aktivity

Absolventi akreditovaného kurzu – pracovníci mezioborových týmů v této fázi projektu, zvýšili své kompetence komunikační dovednosti a získali techniky, které jim umožní efektivněji komunikovat a reflektovat potřeby dítěte, jakožto jednoho z hlavních (bazálních) motivů pro plánování a realizaci tranzitních programů.

Skupina složená z 24 zájemců o zvýšení kvalifikace vybraná z řad osob z profesních skupin (sociální pracovníci, pedagogové, zdravotníci a policisté) a organizací působících v ústeckém kraji. Tyto cílové skupiny jsme vybrali proto, že jsou klíčovými aktéry během tranzitních procesů dětí. Zároveň jsme právě tyto odborníky a zástupce organizací přizvali do pracovních skupin, které budou tvořit Metodiku tranzitní péče.

Komplexní podpora zájemcům o zvýšení kvalifikace v rámci projektu zahájila úvodním odborným školením a motivační aktivitou vedené zkušenou lektorkou PhDr. Petrou Drahoňovskou v termínech: **4. 2., 6. 2., 10. 2. 2015** v prostorách Impact HUB Praha. Hlavními tématy byla: práce s kompetencemi za pomoci osobního modelu, práce s profesními úspěchy a profesní vizí.

Na úvodní seminář navazoval akreditovaný prezenční kurz s dotací 16 hodin - Úvodní vhled do problematiky komunikace s rodinou a dětmi při poskytování sociálně právní ochrany dětí, č. akreditace 2014/0662-PC/SP. Kurzy probíhali v termínech: **12. – 13. 2., 21. – 22. 2., 23.2 - 24.2. 2. 2015** v prostorách Praha - Klimentská 1246/1 a Impact HUB Praha.

Hlavní témata a okruhy vzdělávání : Vliv prenatalního a časné postnatalního období na raný psychický vývoj dítěte, Sociální pole dítěte a jeho účastníci, Bezpečí a jeho význam pro dítě, Zásady komunikace s dítětem a rodinou v krizi, Význam přechodových situací v životě dítěte, Psychohygienu pomáhajících profesionálů pracujících s dětmi.

Kurz lektorovali: **Bc. Šárka Francírková, Mgr. Michaela Charypaová, Mgr. Jiří Holý, Mgr. Pavla Sýkorová**

Zástupci organizací, kteří se do vzdělávání a projektu zapojili: Centrum pro dítě a rodinu, Dětský domov Česká Kamenice, Děti patří domů o.s., Centrum pro náhradní rodinu o.p.s., Kojenecké ústavy Ústeckého kraje - Most, Dětský domov Ústí nad Labem, Lumos, Dětský domov Dlažkovice - Litoměřice, Dobrá rodina o.p.s. , Dům na půli cesty v Mostě – K srdci klíč o.p.s., Městský úřad Rumburk, Nadání a dovednosti o.p.s., Nadace táta a máma, Rozum a Cit o.s., Nadační fond Pro radostný život - MUDr. Hassan Mezián.

Tvorba Metodiky a Standardů v pracovních skupinách

Datum zahájení: Březen 2015

Datum ukončení: Listopad 2015

Ve čtyřech pracovních skupinách, které jsou profesně namíchané, (sociální pracovníci, pedagogové, zdravotníci, zástupci neziskových organizací a další specialisté) bude vznikat Metodika participativním přístupem. Umožní interakci expertům, přímou oponenturu a efektivní zpětnou vazbu.

Každá skupina se sejde alespoň dvakrát. Kromě společných sezení, bude zřízeno společné virtuální úložiště, kde budou jednotlivé dokumenty členům pracovních skupin k dispozici.

Milí příznivci Šafránu dětem!

Přestože je krásný letní čas, a tak nás mnohdy slunce venku láká k radostem u vody, tým projektu Bezpečná síť nezahálí a pracuje na metodice, která by měla být nápomocná všem pomáhajícím profesionálům, kteří přijdou do styku s dětmi v přechodových situacích v jejich životě.

Rádi bychom se s Vámi podělili o to, co pomáhající profesionálové v expertních skupinách diskutují jako problémové v oblasti přechodů dětí v náročných životních situacích. A také o to, jaká je napadají doporučení ke zlepšení stávajícího stavu.

Expertí z oblasti péče o děti volají po metodické podpoře pro všechny zainteresované odborníky pro tranzitní péči o děti v České republice. Současní pomáhající profesionálové jsou vzdělávání v „univerzální teoretiky“, kteří si mnohé dovednosti, potřebné pro výkon práce, osvojí až praxí. Dovednosti v oblasti tranzitní péče o děti jim však scházejí stále. Tranzitní péče o děti je téma, které není v ČR zcela uchopeno.

Jedním z velmi často sdílených limitů tranzitní péče o děti v ČR byl zmiňován fakt, že v naprosté většině zařízení pro výkon ústavní výchovy v ČR nejsou zaměstnáni psychologové/terapeuti/krizoví intervenenti, kteří by měli být dětem v zátěžových situacích k dispozici. Externí spolupracující odborníci jsou součástí osvětenějších dětských domovů a jiných zařízení, nicméně mají často tak nabitý pracovní program, že se k dětem dostávají až s několikadenním/týdenním zpožděním, což už bývá zpravidla dost pozdě.

Volání po psychologizaci se objevovalo i v tématech naplňování náhradního rodičovství. Často zmiňovaným doporučením expertů bylo zavedení role psychologa-doprovázejícího náhradní rodinu po celou dobu realizace náhradní rodinné péče.

V souvislosti s náhradní rodinnou péčí profesionálové opakovaně upozorňovali na nedostatečnou a mnohdy málo kvalitní přípravu budoucích osvojitelů a pěstounů. V souvislosti s faktem, že v současné době neexistuje jednotná metodika, která by upravovala přípravu pěstounů a osvojitelů, se můžeme setkat s přípravami velmi kvalitními, ale bohužel také často těmi, které budoucí náhradní pečující nepřipraví na specifické zátěžové situace, se kterými se mohou v naplňování svých rolí s dítětem setkat.

Podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska.

V řadách našich expertních skupin se objevili i pomáhající profesionálové, kteří sami prožili své dětství v ústavním zařízení. Tito (a nejen ti) uváděli časté podceňování schopností dětí co do možnosti jejich dalších studií. Shodně doporučovali zavedení kariérového poradenství a podporu vzdělávací volby do ústavních zařízení.

Z mnohého výše uvedeného vyplývá limit, který byl uváděn všemi účastníky našich expertních skupin, a to absence služby Doprovázení dítěte. V současné době existuje služba doprovázení pěstounů, která však nemá kapacitně možnosti saturovat dětem potřeby v jejich přechodových situacích. Dále je to služba pěstounům, sice „ve jménu prospěchu dítěte“, přesto je to služba určená právě pro ně. Chybí služba, která by primárně byla určena pro dítě.

Toliko k odborným povzdechům i doporučením expertů pracujících s dětmi v náročných životních situacích. V příštím díle Šafránového listu Bezpečné sítě Vás seznámíme s konkrétními zkušenostmi a doporučeními odborníků z oblasti přechodových situací v životě dítěte.

V závěru přikládáme (doufáme, že přehlednou) tabulku se zmíněnými limity a doporučeními. Zůstaňte s námi! J

Tým Šafránu dětem

Milí příznivci Šafránu dětem!

Od posledního Šafránového listu uběhl nějaký čas, a tak je třeba dostát našemu slibu, informovat Vás o konkrétních zkušenostech a doporučeních členů našich expertních skupin k tranzitní péči o děti v ČR.

Účastníci našich skupin upozorňují na skutečnost, že přechodů v životě dětí, o které pečují, mnoho. Zvláště u dětí, které jsou předávány do pěstounské péče, se jedná o několikátý přechod v jejich životě. Shodují se na tom, že přechody zatím nejsou řádně metodicky ošetřeny. **Chybějící metodika** je trnem, který bolí mnoho odborníků, a proto na ní usilovně pracujeme, abychom Vás, kteří pracujete s dětmi, podpořili ve Vaší důležité práci.

Pomáhajícím profesionálům pečujícím o děti se **osvědčily případové konference**, při kterých se schází všechny subjekty, které mají s dítětem nějakou souvislost.

Velmi inspirativní je projekt neziskové organizace Lumos, který realizuje školení Pracovníků v přímé péči, ve kterém jsou účastníci připravováni na přechod dětí z Domovů pro osoby se zdravotním postižením (dále jen DOZP) do domovů rodinného typu. Jejich zkušenost z těchto školení je taková, že pracovníci z DOZP často nemají dostatek informací o tom, kdy budou děti odcházet, co si budou moci vzít s sebou, vyjadřují o budoucnosti dětí, o které se starají, obavy.

Strach a nedostatek informací (o tom, kam/jak/s kým budou děti přecházet do nového prostředí, nejistota, zda je předávají do dobrých rukou) **na straně klíčových pracovníků v přímé péči** vnímáme i Limitem, který odborníci v tranzitní péči o děti v ČR také vnímají, je absence kompetencí pracovníků k přechodovým situacím. Pracovníci v přímé péči často nevědí, jak dětem přechod do jiného prostředí vysvětlit. Sami, v důsledku výše zmíněného nedostatku informací o tranzitu dítěte, jsou nejistí, a tak dítěti nedokážou plně zajistit pocit bezpečí.

Klíčoví pracovníci zároveň často zmiňují prožitek pocitu nespravedlnosti, že děti přecházejí z jednoho typu služby do druhého (v případě přechodů z DOZP do domů rodinného typu). Expertní skupiny vyjadřují názor, že tyto prožitky pracovníků spočívají v tom, že sami nemají „zpracovaný“ přesun jejich klientů do jiného prostředí. V tomto směru je třeba hledat cesty, jak i pracovníkům usnadnit proces tranzitu dětí. V současné době Šafrán dětem připravuje vizi výcviku, který by pracovníky měl na tento proces připravit.

Zástupci mnohých neziskových organizací věnují přípravám na přechod dítěte z jednoho prostředí do jiného pozornost velkou. Využívají technik expresivních terapií, především práce s loutkami a panenkami (dobře se dá pracovat i s maňásky z nejmenovaného švédského obchodu s nábytkem J), při povídání s dětmi o jejich situaci a při přípravě na jejich přechod. Formou pohádky dětem ukazují, co se bude dít, jak bude jejich přechod vypadat, a co dítě v novém prostředí čeká. Spolupracují s provádějícími organizacemi „druhé strany“, kam dítě přechází, domlouvají postupy, aby byly přístupy synchronizované a aby dítě dostávalo stejné informace.

Za tým Šafránu dětem děkujeme všem našim odborníkům z expertních skupin za sdílení jejich zkušeností, názorů a vizi. A také za jejich energii a chuť, kterou vkládají do práce s dětmi!

V příštím díle Šafránového listu představíme vizi nové služby, kterou bychom rádi prosadili v sociálních a zdravotních službách.

Děkujeme Vám za přízeň a buďte stále s námi! J

Váš tým Šafránu dětem

LIMIT	DOPORUČENÍ
Metodická podpora všem zainteresovaným odborníkům pro tranzitní péči o děti v ČR	Zavést metodiku pro pomáhající profesionály – sociální pracovníky, zdravotníky, pedagogy, policisty, kteří přicházejí do styku s dětmi v přechodových situacích.
Nedostatečná a mnohdy nekvalitní příprava budoucích pěstounů/osvojitelů	Zavést jednotnou metodiku příprav budoucích osvojitelů a pěstounů v ČR se stejnými podmínkami ve všech krajích ČR. Průběžná kontrola kvality realizace příprav.
Absence psychologů v dětských domovech.	Zaměstnat psychology v dětských domovech alespoň na částečný úvazek.
Současný systém vzdělávání pomáhajících profesionálů v „univerzální teoretiky“	Praktické vzdělávání pomáhajících profesionálů ve smyslu (prožitkových, sebezkušenostních) výcviků, nikoli teoretické vzdělávání
Nedostatek pěstounských a hostitelských rodin.	
Nezájem orgánů sociálně právní ochrany dětí a dětských domovů o hostitelskou péči	
Podceňování schopnosti dětí co do možnosti studií	Podpora a oceňování dětí pedagogickými pracovníky v ústavních zařízeních pro děti. Kariérové poradenství – podpora vzdělávací volby pro děti v dětských domovech
Nejistota dětí (i pomáhajících profesionálů – zejm. přímých pracovníků) při čekání na přechod do jiného prostředí – chybí služba doprovázení dítěte v jeho měnícím se prostředí	Služba Doprovázení dítěte v jeho měnícím se prostředí – dávat dětem vědět, že se situace řeší (a jakým způsobem), aby nebyly v nejistotě, doprovázet je v jejich přechodech do nového prostředí, doprovázet je v jejich adaptaci na nové prostředí. Pečovat o sociální pole dítěte.

Kulatý stůl

Dne 22. dubna 2014 uspořádal ŠAFRÁN dětem, o.p.s. v rámci svého projektu „Bezpečná síť - tranzitní péče jako systematický nástroj zapojení dětí do rozhodovacích procesů Kulatý stůl, jehož posláním byla podpora zapojení dětí do rozhodovacích procesů a multidisciplinární spolupráce při vzniku nové služby – doprovázení dítěte. Kulatého stolu se zúčastnili zástupci organizací, kteří absolvovali vzdělávací kurzy v projektu a zástupci organizací působících v oblasti péče o ohrožené dítě: Centrum pro dítě a rodinu, Dětský domov Česká Kamenice, Děti patří domů o.s., Centrum pro náhradní rodinu o.p.s., Kojenecké ústavy Ústeckého kraje - Most, Dětský domov Ústí nad Labem, Lumos, Dětský domov Dlažkovice - Litoměřice, Dům na půli cesty v Mostě – K srdci klíč o.p.s., Nadání a dovednosti o.p.s., Nadace táta a máma, Rozum a Cit o.s., Spokojení o.p.s. , Latus o.p.s. a dále mladí lidé, kteří mají osobní zkušenost s náhradní péčí zejména skrze organizaci Vteřina poté o.s.

Tvorba instruktážních videospotů

Tvorba 3 instruktážních a osvětových videospotů, které se stanou praktickým doplňkem k metodice a navazujícím vzdělávacím programům bude probíhat paralelně s tvorbou metodiky.

Stručný obsah videospotů:

První videospot: bude zacílen na odbornou veřejnost a bude osvětově-motivační. Očima dítěte bude vysvětlovat, kde jsou úskalí, jak dítě ohrožuje neprovázanost systému.

Druhý videospot: bude zaměřen na pracovníky OSPOD a doprovázející pracovníky a bude více instruktážní. Tématem bude jak se dají řešit přechodové situace.

Třetí videospot: bude podporou pro přímé pracovníky s dětmi, postaven na vhodné audiovizuální formě pro děti.

Otázky, které bude tematizovat (z pohledu dětí):

- Jsem v krizi, kdo jsi ty?
- Chci vědět proč a co se děje?
- Chci vědět kam jdu?
- Chci vědět co bude dál se mnou (s rodiči, sourozenci atp.)

Po jeho dokončení uspořádáme sérii promítání pro děti z různých institucí, abychom získali zpětnou vazbu.

Videospoty budou volně ke stažení a dostupné všem, kteří by je potřebovali a chtěli využít.

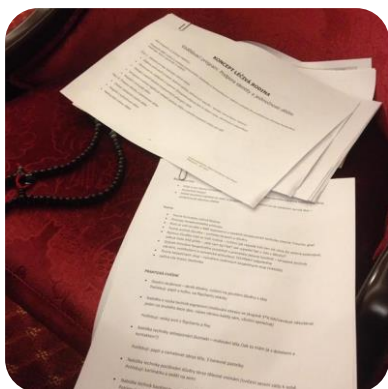
Tvorba vzdělávacích programů

Datum zahájení: Srpen 2015

Datum ukončení: Leden 2016

Na základě Metodiky (aktivita č. 2.) a doporučení pracovních skupin připravíme návrhy na další vzdělávací programy navazující na již akreditovaný kurz *Základní vhled do problematiky komunikace s rodinou a dětmi při poskytování sociálně právní ochrany dětí*. Na základě zkušeností z proběhlého vzdělávacího programu a zpětné vazby z pracovních skupin budou návrhy na pokračovací vzdělávací programy přizpůsobeny na míru jednotlivým cílovým skupinám (účastníkům tranzitních přechodů dítěte - sociálním pracovníkům, pedagogům, policistům a zdravotníkům.

Vzdělávací programy budou aktivně pracovat s videospoty připravenými v aktivitě č. 4 a budou připraveny k podání k akreditaci.

Podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejska a Norska.